

Kaznivo dejanje ogrožanja varnosti pri delu s sodno prakso

Avtor:

Mag. Boštjan J. Turk

Ko govorimo o odgovornosti delodajalca za varnost pri delu imamo najpogosteje v mislih njegovo civilnopravno odgovornost. Pravni temelj za presojo delodajalčeve odgovornosti najdemo v Obligacijskem zakoniku (OZ-A), in sicer v tistem delu zakona, ki ureja subjektivno in objektivno odškodninsko odgovornost.

Bistven element subjektivne odškodninske odgovornosti je krivda povzročitelja škode. Ta je podana, kadar oškodovalec povzroči škodo namenoma ali iz malomarnosti. Nekoliko bolj zapleten je pravni temelj objektivne odškodninske odgovornosti, saj v tem primeru govorimo o odgovornosti, ki nastane ne glede na krivdo. Navezna okoliščina v tem primeru ni krivda, ampak dejstvo, da nekdo upravlja z nevarno stvarjo oziroma se ukvarja z nevarno dejavnostjo.

Za škodo, nastalo v zvezi z nevarno stvarjo oziroma nevarno dejavnostjo, se šteje, da ta izvira iz te stvari oziroma iz te dejavnosti, razen, če se dokaže, da ta ni bila vzrok. OZ-A odgovornost delodajalca ureja tudi v delu zakona, ki govori o odgovornosti delodajalca za delavce. Temeljno pravilo je, da za škodo, ki jo povzroči delavec pri delu ali v zvezi z delom tretji osebi, odgovarja pravna ali fizična oseba, pri kateri je delavec delal takrat, ko je bila škoda povzročena, razen, če dokaže, da je delavec v danih okoliščinah ravnal tako, kot je bilo treba.

KAZNIVO DEJANJE OGROŽANJA VARNOSTI PRI DELU

V določenih primerih pa lahko kršitev pravil v zvezi z varnostjo pri delu predstavlja celo kaznivo dejanje, a so pravila dokazovanja kaznivega dejanja nekoliko drugačna (praviloma strožja) kot pa pravila dokazovanja civilne odgovornosti.

Kazenski zakonik ureja to kaznivo dejanje v 201. členu (kaznivo dejanje ogrožanja varnosti pri delu). Bistven element njegovega dokazovanja pa je navezna okoliščina neustreznega ravnanja z varnostnimi napravami.

Zakon določa, da se tisti, ki v rudniku, tovarni, na gradbišču ali katerem drugem delovnem kraju uniči, poškoduje ali odstrani varnostne naprave in tako povzroči nevarnost za življenje ljudi, lahko **kaznuje z zapornom do treh let**, medtem ko se lahko oseba, ki je odgovorna za varnost in zdravje pri delu v rudnikih, tovarnah, delavnicah, na gradbiščih ali drugih delovnih krajih in na teh mestih ne postavi varnostnih naprav ali ne skrbi za njihovo brezhibnost ali ne poskrbi za njihovo delovanje, kadar je potrebno, ali sicer ne ravna po predpisih ali tehničnih pravilih o varnostnih ukrepih in tako povzroči nevarnost za življenje ljudi, **kaznuje z zapornom do dveh let**.

Poudariti želim, da morajo biti za to, da se lahko komu dokaže kaznivo dejanje ogrožanja varnosti pri delu, izpolnjeni **prav vsi zakonski znaki kaznivega dejanja**. To pomeni, da ne zadošča, da se denimo osebi, ki je odgovorna za varnost in zdravje pri delu na gradbišču, dokaže zgolj to, da ni poskrbela za brezhibnost varnostnih naprav, ampak ji je treba dokazati tudi to, da je prav zaradi te opustitve prišlo do ogrožanja življenja ljudi (nevarnost za življenje ljudi).

Blažja sankcija je predpisana za milejšo obliko storitve zgoraj opisanega kaznivega dejanja, in sicer, če je to storjeno iz malomarnosti. V tem primeru se storilec kaznuje **z zapornom do enega leta**.

Za hujšo, kvalificirano obliko storitve kaznivega dejanja pa gre v primeru, če zaradi zgoraj opisanega kaznivega dejanja nastane hujša posledica, in sicer huda telesna poškodba ene ali več oseb. V tem primeru se lahko storilec kaznuje **z zapornom do petih let**, v primeru, če je bilo kaznivo dejanje storjeno iz malomarnosti, pa **z zapornom do treh let**.

V primeru, če ima kaznivo dejanje ogrožanja varnosti za posledico smrt ene ali več oseb, se lahko storilec kaznuje

celo z zaporem **od enega do dvanajstih let**. Če je šlo za kaznivo dejanje, storjeno iz malomarnosti, pa z zaporem **od enega do osmih let**.

Dejstvo, da nekomu ni mogoče dokazati kaznivega dejanja ogrožanja varnosti pri delu, sicer ne pomeni, da tej osebi ni mogoče dokazati civilnopravne odgovornosti za povzročitev nezgode pri delu. Odgovornosti za storitev kaznivega dejanja torej ne kaže mešati s civilnim deliktom, s civilnopravno odgovornostjo, kar pomeni, da lahko oseba, ki je bila v kazenskem postopku oproščena glede storitve kaznivega dejanja ogrožanja varnosti pri delu, oškodovancem še vedno plača odškodnino po pravilih o (civilnopravni) odškodninski odgovornosti.

SODNA PRAKSA

Navedel bom še nekaj zanimivih primerov iz sodne prakse. Sodba Višjega sodišča v Ljubljani št. VSL0023227 z dne 10. 2. 2009 je zanimiva zaradi tega, ker je jasno določila, kakšen mora biti opis kaznivega dejanja ogrožanja varnosti pri delu, da je lahko obtoženec kasneje sploh spoznan za krivega storitve tega kaznivega dejanja.

Sodišče je izreklo, da gre pri kaznivem dejanju ogrožanja varnosti pri delu za pravo opustitveno dejanje, pri storitvi katerega so opuščene dolžnosti odgovornih oseb za postavitve, delovanje in brezhibnost varnostnih naprav ter dolžnosti ravnanja po predpisih ali tehničnih pravilih o varnostnih ukrepih.

Kadar so kršeni predpisi s področja varstva pri delu, pa mora opis kaznivega dejanja vsebovati tudi to, za katero konkretno

opustitev v okviru takega predpisa ali tehničnega pravila je sploh šlo. Drugače rečeno: v opisu kaznivega dejanja mora biti jasno zapisano, da – recimo vodja gradbišča – ni poskrbel za varnost na gradbišču v skladu z 8. členom Pravilnika o gradbiščih (tako, da denimo ni izpolnil obveznosti ograditve gradbišča).

V zadevi VS2007900 z dne 24. 3. 2016 se je Vrhovno sodišče RS opredelilo glede pomena vzročne zveze pri presoji obsojenčeve krivdne odgovornosti v primeru opustitvenega kaznivega dejanja (ogrožanja varnosti pri delu).

Izreklo je, da za presajo izpolnjenosti zakonskih znakov in obsojenčeve krivdne odgovornosti v primeru opustitvenega kaznivega dejanja **ne zadošča le ugotovitev, da obsojenec ni ravnal skladno s predpisi in varnostnimi ukrepi**, temveč je treba ob tem odgovoriti tudi na vprašanje, če je to posledico mogoče objektivno pripisati obsojencu prav zaradi njegovega (ne)delovanja, torej ali je podana **dejanska vzročna zveza med njegovim opustitvenim (dolžnostnim) ravnanjem in nastalo posledico** ter ali je ta zveza v pravnem in vrednostnem smislu bistvena.

Zanimiva je tudi sodba Višjega sodišča v Ljubljani št. VSL00016690 z dne 17. 7. 2018, v kateri se je sodišče opredelilo glede razpona odgovornosti delodajalca pri kaznivem dejanju ogrožanja varnosti pri delu. Sodišče je izreklo, da kaznivo dejanje ogrožanja varnosti pri delu po drugem odstavku 201. člena KZ-1 lahko stori vsaka oseba, ki bi v delovnem procesu morala zagotoviti varne delovne pogoje, **in ne le delodajalec osebe, ki se pri delu poškoduje**.